

правдивих відомостей при укладенні трудового договору; припинення діяльності роботодавцем-фізичною особою. Крім цього, звільнення при поновленні на роботі працівника, який раніше її виконував, виявлена невідповідність працівника займаній посаді за станом здоров'я та підтверджена медичним висновком є самостійними підставами, застосовуються за обставин, що не залежать від волі сторін, а тому повинні бути виключені з переліку підстав розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця. Зміна істотних умов праці в односторонньому порядку роботодавцем може призвести до розірвання трудового договору, отже необхідно цю підставу також передбачити на законодавчому рівні.

1. Григор'єва Л. Зміни в організації виробництва і праці як підстава для звільнення працівника з ініціативи роботодавця *Праця і зарплата*. 2000. № 18. С. 12–15.

2. Трудове право України підручник За загальною редакцією М.І. Іншина, В.Л. Костюка, В.П. Мельника. Вид. 2-ге, перероб. і доп. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 472 с.

3. Кодекс законів про працю Української РСР Відомості Верховної Ради УРСР. 1971. № 50. Ст. 375.

Косяченко К. Е.,

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ВЗАЄМОДІЯ ПУБЛІЧНИХ ТА ПРИВАТНИХ ІНТЕРЕСІВ У ФІНАНСОВОМУ ПРАВІ

В науці фінансового права досить цікавим є питання щодо поняття та змісту категорії «публічний інтерес». Вченими приділялася певна увага цій проблемі [1], але як базова категорія фінансового права публічний інтерес так і не увійшов до її апарату. Можливо, його дослідження у рамках іншої проблеми — функціонування суб'єктів фінансового права — знову приверне до себе увагу вчених. Адже поняття публічного інтересу, як взагалі будь-яке правове явище, існує не окремо, а у зв'язку з іншими правовими поняттями. Взаємозв'язок суб'єктів фінансового права з публічним інтересом виявляється в тому, що саме в результаті здійснення ними відповідних, встановлених законодавством дій, можлива реалізація публічного інтересу в суспільстві. Тобто всі дії учасників фінансових правовідносин певною мірою спрямовані на виконання публічного інтересу в цілому.

У правовій науці виділяють поняття публічного та приватного інтересу [2]. Сама ж категорія інтересу не є виключно правовою і досліджується також філософією, соціологією, педагогікою, психологією, іншими науками.

У кожній науці це поняття характеризується своїм специфічним змістом, обумовленим її предметом. Перш ніж визначитися з поняттям та особливостями публічного інтересу в науці фінансового права, необхідно проаналізувати основні положення та висновки, які вже розроблені іншими науками у цілому щодо його поняття, його поділу на види.

У правовій науці при розгляді поняття публічного інтересу одним із ключових постає таке запитання: чи збігаються інтереси суспільства і держави та чи можна їх розуміти як тотожні? Не торкаючись цілком цієї проблеми, як вона того заслуговує, тобто не вникаючи в інші галузі права, що займаються цим (загальна теорія держави та права, конституційне право), повернемося у русло нашого питання. А саме: чи є тотожними інтереси суспільства та держави у фінансових правовідносинах, чи становлять вони єдине поняття?

В цілому під публічним інтересом розуміють життєво необхідне становище великих соціальних груп (включаючи суспільство взагалі), обов'язок щодо реалізації (досягнення, розвитку) якого лежить на державі [3]; або визнаний державою та забезпечений правом інтерес соціальної спільноти, задоволення якого служить гарантією її існування та розвитку.

Таким чином, під публічним інтересом у фінансовому праві логічно розуміти визнані державою та забезпечені правом об'єктивні потреби суспільства щодо організованої та цілеспрямованої мобілізації (створення), розподілу та використання загальних (публічних) фінансових ресурсів, які можуть бути виражені у різній предметній формі (кошти, інші матеріальні цінності), а також здійснення контролю за даними процесами, задоволення яких служить гарантією його існування та розвитку.

На підставі наведеного можна зробити такий висновок. Оскільки від реалізації даних потреб залежать існування і розвиток всього суспільства, саме тому і всі дії учасників фінансових правовідносин спрямовані на їх виконання. Будь-який суб'єкт фінансового права (незалежно від організаційно-правового устрою, виду діяльності, форми власності, правового статусу в цілому) в суспільстві так чи інакше бере безпосередню участь або на стадії формування, або розподілу, або використання публічних коштів (одночасно на декількох стадіях). Це є об'єктивною потребою і причиною діяльності суб'єктів фінансового права. Тому що саме у здійсненні публічного інтересу у фінансовій сфері і виражається сенс існування учасників фінансових правовідносин. Реалізація публічного інтересу суб'єктами фінансового права виступає як об'єктивна потреба, що обумовлена законами життя.

За спрямованістю дії інтереси (у тому числі й публічний) поділяють на внутрішні та зовнішні. При цьому обидві групи одночасно належать до економічної, політичної та духовної сфер життя [5]. Публічний інтерес у фінансовому праві виражається як через внутрішнє, так і зовнішнє регулювання фінансовою політикою.

До внутрішнього публічного інтересу у фінансовому праві можна віднести

різні питання, які встановлюють та регулюють процеси мобілізації, розподілу та використання публічних коштів, здійсненні контролю за цим на внутрішньому ринку країни. Сюди можна віднести, наприклад, положення, що міститься у Конституції України (ст. 95) стосовно того, що виключно законами України встановлюються Державний бюджет України, бюджетна система, система оподаткування, податки та збори; основи створення та функціонування фінансового, грошового, кредитного та інвестиційного ринків; статус національної валюти; порядок створення та погашення державного внутрішнього та зовнішнього боргу; порядок випуску та обігу державних цінних паперів.

Зовнішнім проявом публічного інтересу у фінансовому праві будуть також виступати питання, що встановлюють та регулюють процеси мобілізації, розподілу та використання публічних коштів, а також контролю, але такі, що виникають на зовнішньому міжнародному фінансовому ринку. Сюди належатимуть, наприклад, положення, які регулюють ситуації щодо одержання та використання Україною міжнародної фінансової допомоги або надання такої допомоги; ситуації щодо вирішення проблем у сфері подвійного оподаткування; ведення митної політики. Зовнішньоекономічні публічні інтереси України будуть відображатися у міжнародних договорах, що визнаються частиною внутрішнього національного законодавства.

Отже, з огляду на викладене, можна зазначити, що під публічним інтересом у фінансовому праві логічно розуміти визнані державою та забезпечені правом об'єктивні потреби суспільства щодо організованої та цілеспрямованої мобілізації (створення), розподілу та використання загальних (публічних) фінансових ресурсів, які можуть бути виражені у різній предметній формі (кошти, інші матеріальні цінності), а також здійснення контролю за цими процесами, задоволення яких служить гарантією його існування та розвитку. Від реалізації даних потреб залежать існування й розвиток всього суспільства, саме тому всі дії учасників фінансових правовідносин спрямовані на їх виконання. Будь-який суб'єкт фінансового права незалежно від організаційно-правового устрою, виду діяльності, форми власності, правового статусу в цілому) у суспільстві, так чи інакше, бере участь або на стадії формування, або розподілу, або використання публічних коштів (одночасно на декількох стадіях). Це є об'єктивною потребою і причиною діяльності суб'єктів фінансового права. Реалізація публічного інтересу суб'єктами фінансового права виступає як об'єктивна потреба, що обумовлена законами життя.

1. Хохуляк В. В. Публічний інтерес як категорія науки фінансового права. *Наук. вісн. Чернівець. ун-ту*. 2004. Вип. 236. Правознавство. С. 5-10.

2. Тихомиров Ю. А. *Публично-правовое регулирование: динамика сфер и методов*. Журн. рос. права. 2001. № 5. С. 5.

3. Тотьев К. Ю. Публичный интерес в правовой доктрине и законодательстве. *Гос-во и право*. 2002. № 9. С. 25.

4. Кряжнов А. В. Публичный интерес: понятие, виды и защита. *Гос-во и право*. 2012. № 10. С. 96.